

УДК: 796.035:[37.091.217:379.8](1-87)

DOI: [https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1\(1\)-68-74](https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1(1)-68-74)

ORCID 0000-0003-3590-9428

ORCID 0000-0001-9691-0305

РИЖИК Роман

аспірант I року навчання
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі,
Переяслав, Україна
e-mail: ryzhyk11.rom@gmail.com

ПАНГЕЛОВ Борис

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри спортивних дисциплін, ігор і туризму
Університет Григорія Сковороди
в Переяславі,
Переяслав, Україна
phdpu.konf@ukr.net

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРІВ

Анотація

Вступ. Стаття присвячена узагальненню даних наукових досліджень щодо закордонного досвіду визначення організаційно-методичних аспектів оптимізації рухової активності дітей в умовах літнього оздоровчого табору.

Мета – аналіз, узагальнення, систематизація науково-методичної літератури щодо змісту, організації та методики проведення фізкультурно-оздоровчої роботи в умовах літніх оздоровчих таборів за кордоном.

Матеріали і методи. Дослідження проводилося в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі. В процесі дослідження використано такі методи: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури та документальних матеріалів, метод порівняння, метод системного аналізу.

Результати. Аналіз літературних джерел з проблематики дослідження дозволив з'ясувати, що основними причинами недостатнього рівня фізкультурно-оздоровчої роботи в літніх оздоровчих таборах є: низький кваліфікаційний рівень педагогічних кадрів, недостатня матеріально-технічна база, низький рівень методичного забезпечення рекреаційно-оздоровчої діяльності дітей.

Висновки. Більшість дослідників вважає, що літні оздоровчі табори мають значні навчально-виховні та оздоровчі можливості. Так, можна інтегровано вирішувати багато різних аспектів своєчасного і гармонійного розвитку особистості дитини. Зокрема, оптимізувати фізичний стан та психоемоційний розвиток дітей, мотивувати їх до регулярних занять фізичною культурою і спортом, вивчення іноземних мов та інше. Зважаючи на закордонний досвід організації фізкультурно-оздоровчої роботи у літніх оздоровчих таборах та порівнюючи його з вітчизняним, можемо констатувати, що питання організації і методики проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у вітчизняних закладах відпочинку дітей потребує подальшої розробки і впровадження позитивного зарубіжного досвіду у практичну діяльність установ.

Ключові слова: рекреаційно-оздоровча діяльність, школярі, літній оздоровчий табір.

Abstract

Introduction. The article is devoted to summarizing research data of foreign experience in determining the organizational and methodological aspects of the optimization of motor activity of children in the summer recreational camp.

Objective – analysis, synthesis, systematization of scientific and methodical literature on the content, organization and methodology of physical education and recreational activities in summer recreational camps abroad.

Materials and Methods. The study was conducted at the Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav. In the process of research the following methods were used: theoretical analysis and generalization of scientific and methodical literature data and documentary materials, the method of comparison, the method of system analysis.

Outcomes. Analysis of the literature on the issues of the study has found that the main reasons for the insufficient level of physical education and recreational activities in summer recreational camps are: low qualification level of teaching staff, insufficient material and technical base, the low level of methodological support of recreational and health activities of children.

Conclusions. Most researchers believe that summer recreational camps have educational and recreational opportunities. Thus, it is possible to solve many different aspects of timely and harmonious development of the child's personality in an integrated way. In particular, to optimize the physical condition and psycho-emotional development of children, to motivate them to regular exercise and sports, learning foreign languages, and so on. Considering foreign experience in organizing physical education

and health work in summer recreational camps and comparing it with domestic experience, we can state that the issues of organization and methodology of physical education and recreation activities in domestic institutions of recreation for children need further development and introduction of positive foreign experience in the practical activities of institutions.

Key words: recreational and wellness activities, schoolchildren, summer recreational camp.

Вступ. Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень. Здоров'я людини є невід'ємною складовою системи цінностей кожної цивілізованої нації. Рівень здоров'я дітей у такій системі є одним із показників загального благополуччя суспільства.

Протягом останніх років зберігається тенденція до погіршення стану здоров'я дітей, що зумовлене впливом негативних соціально-економічних, екологічних та психоемоційних факторів. Вплив факторів ризику, перенавантаження, насамперед навчальне, призводять до істотного зниження імунітету та розвитку у дітей хронічних захворювань, що загострює проблему дитячої інвалідності [4, 5].

Права дитини на відпочинок і дозвілля, користування найбільш досконалими послугами системи охорони здоров'я та засобами лікування і відновлення здоров'я визначено Конвенцією ООН «Про права дитини», ратифікованою Україною в 1991 році, Законами України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про охорону дитинства», «Про позашкільну освіту», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» та іншими нормативно-правовими актами [2, 9, 10, 11, 12].

Найбільш оптимальні умови для інтелектуального, соціального, психоемоційного розвитку дітей і підлітків, а також – залучення їх до регулярних занять фізичними вправами створюються в умовах літніх оздоровчих таборів. Середовище літнього табору допомагає дітям сформувати навички безпечного існування у природному середовищі. Перебування в умовах літнього табору може мати тривалий позитивний психологічний вплив на розвиток дитини.

В останні роки кількість закладів, основною метою яких є оздоровлення дітей, зменшується. Так, за даними місцевих органів виконавчої влади, у 2016 році функціонував 521 заклад, у 2017 році – 507, у 2018 році – 453, у 2019 році – 404. З початком пандемії Covid-19, у зв'язку з карантинними заходами, у 2020-2021рр. літні оздоровчі табори практично не функціонували. У зв'язку з військовими діями на території України літній сезон 2022 р. не відбудеться. Однак, після закінчення війни потрібно буде відновлювати функціонування літніх оздоровчих таборів та фізкультурно-оздоровчу роботу в них.

За даними 2019 р. потужність системи закладів становила близько 480 тис. місць, що задовольняло потребу в оздоровленні лише 12,1% дітей шкільного віку [13].

Відповідно до діючого положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України, дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – це постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку [8].

Питанням удосконалення діяльності ЛОТ була присвячена низка досліджень. Так Х. Щербанік (2018) вивчала особливості формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору; О.Є. Ображей (2021) розробила технологію прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів; А.П. Гаврилук та Н.О. Кламарчук (2021) розглядали особливості проведення ранкової руханки в літніх оздоровчих таборах. Але, зважаючи на важливість проблеми, доцільно вивчати зарубіжний досвід організації освітньо-виховного процесу в умовах літніх таборів, що і визначає актуальність даного дослідження.

Гіпотеза. Передбачається, що вивчення зарубіжного досвіду роботи літніх оздоровчих таборів дозволить трансформувати його у практичній діяльності вітчизняних дитячих оздоровчих закладах для оптимізації фізкультурно – оздоровчої роботи з дітьми і підлітками.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано згідно тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький університет імені Григорія Сковороди» на 2020-2024рр. за темою «Інтеграція фізичного, інтелектуального й духовного розвитку дітей, підлітків і молоді України в процесі фізкультурно-оздоровчої й спортивної діяльності» (№ державної реєстрації 0118U003847).

Мета дослідження – аналіз, узагальнення, систематизація науково-методичної літератури щодо змісту, організації та методики проведення фізкультурно-оздоровчої роботи в умовах літніх оздоровчих таборів за кордоном.

Матеріали і методи. Дослідження проводилося в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі. В процесі дослідження використано такі методи: теоретичний аналіз та узагальнення

даних науково-методичної літератури та документальних матеріалів, метод порівняння, метод системного аналізу.

Результати дослідження та дискусія. Процес оздоровлення та відпочинку дітей у літніх таборах за кордоном базується на розвитку фізичних здібностей, творчих навичок, розширенні світогляду, розробці та впровадженні освітніх програм, що супроводжуються великим спектром форм, методів та засобів.

Стратегія розвитку соціальної політики багатьох держав пострадянського простору, таких, як Україна, Литва, Узбекистан, та інші, базується на реалізації програм оздоровлення та відпочинку й обсягів фінансування із бюджетної сфери. Перш за все, це стосується соціально незахищених категорій дітей.

У Литовській Республіці діє Програма «Навички здорового способу життя у літніх таборах», яка була прийнята 18 грудня 2015 року, в якій зазначена мета: «...не тільки дати знання, а й допомогти сформувати навички здорового способу життя, допомогти відмовитися від шкідливих звичок і змінити підхід до здоров'я» [18].

Цікаво буде ознайомитися з історичним досвідом організації літнього відпочинку литовських дітей. Так на початку 1950-х років для дітей литовської громади, які проживали у Канаді були організовані літні табори. Програми для таборів, їх зміст та організаційно-методичні засади були розроблені виключно волонтерами і включали розважальні, культурні та освітні заходи. Пропонувались на вибір табори, тривалість перебування в яких складала 1-2 тижні: загальний табір, спортивний табір, баскетбольний табір, табори для молодих сімей, табори для Литовської католицької молоді. Відвідування будь-якого з цих літніх таборів давало молоді можливість відпочити та розвинути свою литовську культурну спадщину [21].

Згідно з рейтингом міжнародної організації «Save the children», Узбекистан входить в десятку країн світу, де найкраще турбуються про здоров'я дітей. На разі 92% дітей в країні за параметрами свого розвитку відповідають стандартам Всесвітньої організації охорони здоров'я [14]. Такі цифри є закономірним та логічним наслідком соціально орієнтованої державної політики, пріоритетом якої з перших днів незалежності держави стало виховання гармонійно розвинутого, фізично здорового та духовно зрілого підростаючого покоління. Про виконання поставлених державою завдань свідчить збільшення з кожним роком кількості дитячих таборів.

Більшість батьків і дітей Узбекистану в даний час воліють поєднувати відпочинок та освіту, оздоровлення. Все більш популярними стають дитячі табори за інтересами, в яких відпочинок можна поєднати з оздоровчими та навчальними програмами, походами, пригодами, екстремальною та екзотичною руховою активністю.

У теперішній час досить розповсюдженим у країні є новий вид дитячого відпочинку, коли в дитячих ігрових таборах діти мають можливість приймати участь у сюжетно-рольовій грі, що надає можливість здійснити віртуальну подорож у часі та просторі. У грі реалізуються здібності та приховані можливості дітей, пов'язані зі знанням історії та географії, навичками художньо-прикладної творчості, спортивними виступами [15].

У Західній Європі, в основному, діють приватні літні табори, хоча в деяких країнах існує і розвинена мережа муніципальних таборів [6]. Так, функціонування літнього табору відбувається на основі контрольованої програми для дітей або підлітків, що розрахована на літні місяці. Залежно від програм прийнято розрізняти профільні, тематичні, християнські табори тощо. Найпоширенішими серед них є міжнародні лінгвістичні табори. Головною метою перебування в них вважається «занурення» в новий культурний простір і мовне середовище у поєднанні з активним відпочинком. У шкільній програмі за кордоном вивченню іноземних мов приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Ступінь економічної та культурної інтеграції на Заході дуже висока, тому вільне володіння 2–3 мовами аж ніяк не розкіш, а життєва необхідність. Разом з тим, надзвичайна увага приділяється забезпеченню оптимального рівня рухової активності дітей різноманітними засобами.

Необхідно зазначити, що підґрунтям функціонування сучасних літніх оздоровчих таборів був бойскаутський рух, засновником якого був англійський військовий Роберт Баден-Пауелл. Можна вважати, що з 24 січня 1908 року в Англії виникає рух бойскаутів, а саме – з моменту публікації першої частини книги Роберта Баден-Пауелла «Скаутинг для хлопчиків». Ім'я Баден-Пауелла вже було добре відоме багатьом англійським хлопчикам, і тисячі їх охоче розкупили цей посібник. До кінця квітня видання «Скаутинг для хлопчиків» було завершено, по всій Британії з'явилися десятки імпровізованих загонів бойскаутів.

В 1900 Баден-Пауелл став національним героєм Великобританії за 217-денну оборону Мафекінга під час Південноафриканської війни. Незабаром після цього була опублікована книга «Допомога скаутам», де були висвітлені практичні аспекти військово-польової допомоги, яку він написав для британських солдатів у 1899 році. Досвід бурської війни підказав йому, наскільки необхідно мешканцям міста навчитись орієнтуватись у полі і в лісі. Він почав з навчання невеликої групи хлопчиків полюванню, рибній ловлі, веслуванню на човні та ін.

25 липня 1907 року він вирушив із групою з 21 підлітка на острів Браунсі в Дорсетширі, де вони розбили табір на два тижні. За допомогою інших інструкторів він навчав хлопчиків похідного життя, спостереження, дедукції, роботи з деревом, катання на човнах, порятунку життя, патріотизму та лицарства. Багато з цих уроків були засвоєні за допомогою винахідливих ігор, які мали велику популярність у хлопчиків. Перші збори бойскаутів пройшли з великим успіхом.

Після успіху програми «Скаутинг для хлопчиків» Баден-Пауелл створив центральний офіс бойскаутів, де реєструвалися нові скаути та вирішувалися організаційно-методичні питання. До кінця 1908 налічувалося 60 000 бойскаутів. Крім того, загони почали з'являтися в країнах Британської співдружності по всьому світу. У вересні 1909 року в Кришталевому палаці в Лондоні відбулися перші національні збори бойскаутів. На ньому були присутні десять тисяч скаутів, включаючи групу одягнених у форму дівчат, які називали себе «гьорлскаутами». У 1910 році Баден-Пауелл організував дівчат-скаутів як окрему організацію.

Американська версія бойскаутів бере свій початок з події, яка сталася у Лондоні у 1909 році. Чиказький книговидавець Вільям Бойс заблукав у тумані, коли йому на допомогу прийшов бойскаут. Провівши Бойса до пункту призначення, хлопчик відмовився від чайових, пояснивши, що як бойскаут він не прийме плату за добру справу. Цей шляхетний вчинок надихнув Бойса на організацію кількох регіональних молодіжних організацій США, зокрема «Індіців Вудкрафта» та «Синів Деніела Буна», організації «Бойскаути Америки». До керівництва у цих організаціях він залучив відомого природознавця та популяризатора життя тварин Е.Т. Сетона. Заснований 8 лютого 1910 року рух незабаром поширився по всій країні. У 1912 році Джульєтта Гордон Лоу заснувала в Савані (штат Джорджія), організацію «Дівчата-скаути Америки».

Цікавим є те, що в процесі виникнення і розвитку оздоровчого табірному руху у США був застосований гендерний підхід. Так перші табори для дівчат у Сполучених Штатах почали з'являтися близько 1900 року; багато з таборів були розташовані в Новій Англії [17]. У 1900 році в Сполучених Штатах було менше 100 таборів, але до 1918 року вже діяло понад 1000 [26]. Перші табори для дівчат були розташовані у віддалених природних місцевостях, багато таборів мали об'єкти місця біля водойми. Найбільш поширеними були такі види активного відпочинку, як веслування на каное, стрільба з лука та піші прогулянки. Інші види дозвілля включали заняття ремеслами, драматургією, а також оволодіння практичними навичками виживання у природному середовищі (розпалювання вогню та інші). Дівчата спали у вігвамах, наметах або відкритих пристосованих гуртожитках. Будь-який з цих варіантів спонукав їх взяти на себе відповідальність за збереження власного особистого простору та розвивати самодостатність [27].

У цей період перебування у таборах основною метою для молодих дівчат було піклування про власне тіло, розвиток впевненості у собі та почуття спільноти [20].

Незважаючи на унікальні можливості, перспективи літнього табору (серед яких: соціалізація дітей, формування навичок лідерства; об'єднання з природою та покращення показників здоров'я, фізичного розвитку), його значення як інституту дитинства, було недооцінене і лишалося поза увагою фахівців. В останні роки значення літнього табору як інструменту конструювання гендерної ідентичності в сучасну епоху стало предметом дослідження науковців. Так, Леслі Періс та Емі Грін (1995) переконливо довели, що літні табори для дівчаток у перші два десятиліття XX століття не тільки формували ідеал окремої сфери для дівчаток, але і слугували середовищем, де дівчатка могли робити те, що ніколи не було припустимо в їхньому повсякденному, домашньому світі [19, 23]. Кліффорд Патні також зосередився на літньому таборі як на просторі для створення цінностей фізично здорової жіночності для дівчаток, а також – формування чоловічих рис для хлопчиків [24]. Пізніше Девід Мак інтерпретує погляди Девіда Маклеода щодо значення кемпінгу як місця, де людина «змагається» з природою [22]. Пітер Шміт розробив основні положення літніх таборів в контексті руху «Назад до природи» [25].

У США процеси оздоровлення та відпочинку охоплюють інтелектуальну, емоційно-вольову і фізичну сфери життя дітей у різних типах літніх таборів: денному, для дітей з розумовими вадами, для дітей з фізичними вадами, релігійному, скаутському тощо [6].

В цілому слід зазначити, що широко поширеними є пригодницькі програми із різноманітними спортивними заходами, пригодницькі табори з елементами квесту, де необхідним є поєднання розумових і фізичних навичок для досягнення певної мети, тури першопроходців тощо. Всі вони спрямовані на взаємодію основних структурних елементів рекреації. У цікавій ігровій формі разом з колективом діти намагаються досягти результату у певному завданні не просто за рахунок своїх фізичних даних, а й залучаючи свої розумові можливості (розв'язуючи певні головоломки або загадки, аналізуючи інформацію) [3].

Висновки. Більшість дослідників вважає, що літні оздоровчі табори мають значні навчально-виховні та оздоровчі можливості. Так, можна інтегровано вирішувати багато різних аспектів своєчасного і гармонійного розвитку особистості дитини. Зокрема, оптимізувати фізичний стан та психоемоційний розвиток дітей, мотивувати їх до регулярних занять фізичною культурою і спортом, вивчення іноземних мов та інше. Зважаючи на закордонний досвід організації

фізкультурно-оздоровчої роботи у літніх оздоровчих таборах та порівнюючи його з вітчизняним, можемо констатувати, що питання організації і методики проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у вітчизняних закладах відпочинку дітей потребує подальшої розробки і впровадження позитивного зарубіжного досвіду у практичну діяльність установ.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням можливості впровадження у фізкультурно-оздоровчу роботу літніх оздоровчих таборів пляжних видів спорту.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Гаврилюк А. П., Каламарчук Н. О. Особливості проведення ранкової руханки в літніх оздоровчих таборах. мат. Всеукр. наук.-пр. конф. «Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні», м. Вінниця (29 січня 2021 р.). С. 27–31.
2. Конвенція про права дитини : Конвенція від 20.11.1989 р. № 995_021 : станом на 20 листоп. 2014 р.
3. Матвійчук О. Організація оздоровлення та відпочинку дітей: міжнародна практика. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2018. Т. 3. С. 207–211.
4. Москаленко Н., Яковенко А., Овчаренко С., Малойван Я. Особливості оцінки навчальних досягнень з фізичного виховання школярів у зарубіжних країнах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. №2. 2021. С. 111-121.
5. Москаленко Н., Круцевич Т., Пангелова Н. Теоретичні аспекти проблеми контролю та оцінки навчальних досягнень школярів із фізичної культури. *Спортивний вісник Придніпров'я*. №2. 2021. С. 101–110.
6. Наказний М.О. Проектування діяльності дитячого оздоровчого закладу: теорія і технологія: монографія. Дніпропетровськ, 2010. 476 с.
7. Ображей О.Є. Технологія прискореного навчання плавання молодших школярів в умовах літніх оздоровчих таборів: дис. на здобуття наукового ступеня доктора філософії: спец. 014 Середня освіта (фізична культура). Луцьк, 2021. 312 с.
8. Про затвердження Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку : Постанова Каб. Міністрів України від 28.04.2009 р. № 422 : станом на 28 квіт. 2021 р.
9. Про оздоровлення та відпочинок дітей. Закон України від 02.04.2022 № 375-VI.
10. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III: станом на 2 квіт. 2022 р.
11. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III: станом на 22 трав. 2021 р.
12. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III : станом на 15 груд. 2021 р.
13. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми оздоровлення та відпочинку дітей на період до 2025 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 26.05.2021 р. № 524-р.
14. Страна, где все делается во имя детей, во имя будущего. УзА. 2014. 24 февраля. URL: http://uzbekistan.org.ua/ru/aktualno/year_2014/3490.
15. Хамраєв І. Т. Some aspects of children's tourism. *Міжнародна конференція «Prospects for the development of niche tourism in Uzbekistan»*. 2021. С. 35–39. URL: <https://doi.org/10.47100/conferences.v1i1.1146>.
16. Щербанік Х. Формування у підлітків інтересу до занять туризмом в умовах літнього оздоровчого табору: постановка проблеми. *Молодь і ринок*. 2018. 7 (162). С. 139-143. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.140512>.
17. American Camp Association. *History of American Camp Association*. URL: http://www.ACACamps.org/media_center/about_aca/history.php.
18. Dėl Vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių įtvirtinimo vasaros poilsio stovyklose 2016–2019 metų programos patvirtinimo. 18.12.2015. No. T1-354.
19. Green A. *Savage Childhood: The Scientific Construction of Girlhood and Boyhood in the Progressive Era* : Ph.D. diss. 1995. 283 p.
20. Helgren J. Native American and White Camp Fire Girls Enact Modern Girlhood, 1910–39. *American Quarterly*. 2014. Vol. 66, no. 2. P. 333–360. URL: <https://doi.org/10.1353/aq.2014.0031>.
21. Lithuanian Summer Camps. *Lithuanian Museum-Archives of Canada*. URL: <https://www.lithuanianheritage.ca/lithuanian-summer-camps/>.
22. Macleod D. I. Building Character in the American Boy: The Boy Scouts, YMCA, and Their Forerunners, 1870-1920. *Journal of Interdisciplinary History*. 1984. Vol. 15, no. 2. P. 362. URL: <https://doi.org/10.2307/204910>.

23. Paris L. The Adventures of Peanut and Bo: Summer Camps and Early-Twentieth-Century American Girlhood. *Journal of Women's History*. 2001. Vol. 12, no. 4. P. 47–76. URL: <https://doi.org/10.1353/jowh.2001.0013>.
24. Putney C. Muscular Christianity: Manhood and Sports in Protestant America. Cambridge: Harvard University Press, 2001. 310 p.
25. Schmitt P. J. Back to nature: The Arcadian myth in urban America. New York: Oxford University Press, 1969. 230 p.
26. Yerkes R. His Story, Her Story, Our Story: 100 Years of the American Camp Association. *American Camp Association*. URL: <http://surl.li/bytms>.
27. Slyck A. A. v. Summer Camps, Modern Architecture, and Modern Life. *A Manufactured Wilderness*. 2006. P. 214–226. URL: <http://surl.li/bytnd>.

References

1. Havryliuk A. P., Kalamarchuk N. O. Peculiarities of morning exercises in summer recreation camps. Materials of the All-Ukrainian Scientific and Research Conf. «*Prospects, problems and achievements of physical education and sport in Ukraine*», Vinnytsia (January 29, 2021). P. 27–31.
2. Convention on the Rights of the Child: Convention of November 20, 1989, No. 995_021: as of November 20, 2014
3. Matviichuk O. Organization of health and recreation for children: international practice. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky*. 2018. Vol. 3. P. 207–211.
4. Moskalenko N., Yakovenko A., Ovcharenko S., Maloivan Ya. Peculiarities of assessing learning achievements in physical education of schoolchildren in foreign countries. *Sportyvnyi visnyk Prydniprov'ia*. No. 2. 2021. P. 111–121.
5. Moskalenko N., Krutsevykh T., Panhelova N. Theoretical aspects of the problem of monitoring and evaluating schoolchildren's learning achievements in physical education. *Sportyvnyi visnyk Prydniprov'ia*. No. 2. 2021. P. 101–110.
6. Nakaznyi M.O. Projecting the activity of children's recreational institution: theory and elaboration: monograph. Dnipropetrovsk, 2010. 476 pp.
7. Obrazhei O.Ye. Technology of accelerated swimming training of primary schoolchildren in the conditions of summer recreation camps: PhD dissertation: specialty 014 Secondary Education (Physical Education). Lutsk, 2021. 312 pp.
8. On Approval of the Standard Statute of the Children's Health and Recreation Institution: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on April 28, 2009, No. 422: as of April 28, 2021.
9. On health improvement and recreation of children. Law of Ukraine on April 2, 2022, No. 375-VI.
10. On Childhood Protection: The Law of Ukraine on April 26, 2001, No. 2402-III: as of April 2, 2022.
11. On Extracurricular Education: The Law of Ukraine on June 22, 2000, No. 1841-III: as of May 22, 2021.
12. On Social Work with Families, Children and Youth: The Law of Ukraine on June 21, 2001, No. 2558-III: as of December 15, 2021.
13. On approval of the Concept of the State social program of health and recreation for children for the period up to 2025: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on May 26, 2021, No. 524-p.
14. A country where everything is done in the name of children, in the name of the future. Uzbekistan. February 24, 2014. URL: http://uzbekistan.org.ua/ru/aktualno/year_2014/3490.
15. Khamraiev I. T. Some aspects of children's tourism. *International Conference "Prospects for the development of niche tourism in Uzbekistan"*. 2021. P. 35–39. URL: <https://doi.org/10.47100/conferences.v1i1.1146>.
16. Shcherbanik Kh. The formation of adolescents' interest in tourism in the summer recreation camp: statement of the problem. *Molod i rynok*. 2018. 7 (162). P. 139–143. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.140512>.
17. American Camp Association. *History of American Camp Association*. URL: http://www.ACAcamps.org/media_center/about_aca/history.php.
18. Dėl Vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių įtvirtinimo vasaros poilsio stovyklose 2016–2019 metų programos patvirtinimo. 18.12.2015. No. T1-354.
19. Green A. Savage Childhood: The Scientific Construction of Girlhood and Boyhood in the Progressive Era: Ph.D. diss. 1995. 283 p.
20. Helgren J. Native American and White Camp Fire Girls Enact Modern Girlhood, 1910–39. *American Quarterly*. 2014. Vol. 66, no. 2. P. 333–360. URL: <https://doi.org/10.1353/aq.2014.0031>.
21. Lithuanian Summer Camps. *Lithuanian Museum-Archives of Canada*. URL: <https://www.lithuanianheritage.ca/lithuanian-summer-camps/>.

22. Macleod D. I. Building Character in the American Boy: The Boy Scouts, YMCA, and Their Forerunners, 1870-1920. *Journal of Interdisciplinary History*. 1984. Vol. 15, no. 2. P. 362. URL: <https://doi.org/10.2307/204910>.
23. Paris L. The Adventures of Peanut and Bo: Summer Camps and Early-Twentieth-Century American Girlhood. *Journal of Women's History*. 2001. Vol. 12, no. 4. P. 47–76. URL: <https://doi.org/10.1353/jowh.2001.0013>.
24. Putney C. Muscular Christianity: Manhood and Sports in Protestant America. Cambridge : Harvard University Press, 2001. 310 p.
25. Schmitt P. J. Back to nature: The Arcadian myth in urban America. New York : Oxford University Press, 1969. 230 p.
26. Yerkes R. His Story, Her Story, Our Story: 100 Years of the American Camp Association. *American Camp Association*. URL: <http://surl.li/bytms>.
27. Slyck A. A. v. Summer Camps, Modern Architecture, and Modern Life. *A Manufactured Wilderness*. 2006. P. 214–226. URL: <http://surl.li/bytnd>.